

**TOSHKENT SHAHRI UCHTEPA TUMANI SHIFOKORLARINI
BIRIKTIRUVCHI TO'QIMA DISPLAZIYASI HAQIDA XABARDORLIGI BO'YICHA
SO'ROVNOMA**

*Dotsent t.f.n Abdullayeva Dilorom Telmanovna, dotsent t.f.n Abdullayeva Dilafruz
G'ayratovna, Sayfiddin Hoji Qadriddin Shuhrat o'g'li, Xolmonov Dilshod Shuhrat o'g'li*

Toshkent tibbiy Akademiya, Toshkent, O'zbekiston

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7651796>

Annotatsiya: Maqolada Toshkent shahridagi birlamchi tibbiy yordam shifokorlari o'rtasida o'tkazilgan so'rov natijalari keltirilgan. So'rovda Yunusobod tumanidagi 52-sonli poliklinikaning 57 nafar shifokori ishtirok etdi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, shifokorlardan biriktiruvchi to'qima displazi haqida so'ralganda, 27 nafari ijobiy javob bergan (47,3%), 30 nafari esa bilmagan. Bolalar poliklinikaga borganlarida 57 nafar shifokordan atigi 10 nafari (17,5%) biriktiruvchi to'qima displazi belgilarini aniqladi. Ambulatoriya kartalarida KTD belgilarini hech kim qayd etmadi. Bir vaqtning o'zida bir nechta surunkali kasalliklar mavjudligini 57 shifokordan faqat 8 nafari (14%) qayd etgan.

Shaxsiy ma'lumotlarni o'rganish tahlili shuni ko'rsatdiki, shifokorlarning katta foizi (56,4%) CTDda siydik a'zolaridagi o'zgarishlar haqida, eng past foiz (21,9%) esa o'pkadagi o'zgarishlar haqida tasavvurga ega.

Toshkentlik amaliyotchilarning aksariyati surunkali kasalliklar patogenezida yotgan KTD ning tashqi fenotipik belgilari va disemбриогенез stigmalarini yaxshi bilishmaydi.

Kalit so'zlar: bolalar, so'roq, biriktiruvchi to'qima displazi, fenotipik xususiyatlar, disemбриогенез stigmaları

**АНКЕТА ПО ОСВЕДОМЛЕННОСТИ О ДИСПЛАЗИИ СОЕДИНИТЕЛЬНОЙ
ТКАНИ ВРАЧЕЙ УХТЕПИНСКОГО РАЙОНА ГОРОДА ТАШКЕНТ**

Аннотация: В статье представлены результаты опроса, проведенного среди врачей первичного звена Ташкента. В опросе приняли участие 57 врачей Поликлиники №52 Юнусабадского района.

Исследования показали, что когда врачей спрашивали о дисплазии соединительной ткани, 27 ответили положительно (47,3%), а 30 не знали. При обращении детей в поликлинику только у 10 из 57 врачей (17,5%) были выявлены признаки дисплазии соединительной ткани. Только 8 из 57 врачей (14%) отметили наличие нескольких хронических заболеваний одновременно.

Анализ личных данных показал, что большой процент врачей (56,4%) представлял себе изменения органов мочевого выделения при ДСТ, а наименьший процент (21,9%) – изменения в легких.

Большинство практикующих врачей Ташкента не знакомы с внешними фенотипическими признаками КТД и стигмами дизэмбриогенеза, которые лежат в патогенезе хронических заболеваний.

Ключевые слова: дети, анкетирование, дисплазия соединительной ткани, фенотипические особенности, стигмы дизэмбриогенеза.

**QUESTIONNAIRE ON THE AWARENESS OF CONNECTIVE TISSUE
DYSPLASIA OF THE DOCTORS OF UHTEPA DISTRICT OF TASHKENT CITY**

Abstract: The article presents the results of a survey conducted among primary care physicians in Tashkent. 57 doctors of Polyclinic No. 52 in Yunusabad district took part in the survey.

Studies have shown that when doctors were asked about connective tissue dysplasia, 27 answered positively (47.3%), and 30 did not know. When the children went to the polyclinic, only 10 out of 57 doctors (17.5%) identified signs of connective tissue dysplasia. Only 8 out of 57 doctors (14%) noted the presence of several chronic diseases at the same time.

The analysis of personal data showed that a large percentage of doctors (56.4%) imagined changes in the urinary organs in CTD, and the lowest percentage (21.9%) imagined changes in the lungs. have

Most of the practitioners from Tashkent are not familiar with the external phenotypic signs of KTD and dysembryogenesis stigmas, which lie in the pathogenesis of chronic diseases.

Keywords: children, questioning, connective tissue dysplasia, phenotypic features, stigmas of dysembryogenesis

KIRISH

Biriktiruvchi to'qima displaziyasi keng tarqalgan kasalliklar turiga kiradi. Hozirgi kunda ko'pgina surunkali kasalliklar asosida biriktiruvchi to'qima displaziyasi yotadi. Biriktiruvchi to'qima displaziyasi embrional rivojlanish davrida biriktiruvchi to'qimaning shakillanishi buzilishi oqibatida kelib chiqqanligi sababli ushbu turdagi kasalliklar post embrional davrda fenatipik belgilarning asta sekin rivojlanishi bilan ahamiyatlidir. Ushbu so'rovnoma O'zbekiston Respublikasi, Toshkent shahri, Uchtepa tumani 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinikalarning 149 nafar umumiy amaliyot shifokorlari o'rtasida biriktiruvchi to'qima displaziyasi haqida habardorligi o'rganilgan.

MAQSAD

Toshkent shahrida yashovchi bolalarda biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilari va uning tarqalishi haqida birlamchi umumiy amaliyot shifokorlarining xabardorlik darajasini o'rganish.

MATERIALLARA VA USLUBLAR

Uchtepa tumanidagi 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinika shifokorlar o'rtasida so'rov o'tkazildi. Tadqiqot so'rovnoma shaklida o'tkazildi. So'rovnoma ma'lum bir belgilar bilan shifrlangan maxsus tuzulgan anketa tuzildi va ishlab chiqildi. Uchtepa tumanidagi 22,23,24,26,62-sonli oilaviy poliklinikaning 149 nafar shifokorga so'rovnoma tarqatildi.

NATIJA

So'rovnoma natijalariga ko'ra: 149 nafar shifokordan 68 nafari(45,6%) ijobiy javob bergan, 81 nafari(54,4%) salbiy natijani ko'rsatgan. Shifokorlardan 24 nafari(13,4%) biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilarini aniqlay olgan. Shifokorlarning hech biri ambulatoriya kartalarida biriktiruvchi to'qima displaziyasi belgilarini qayd etmadi. Shuningdek, fenatipik belgilar bo'yicha:

1. Kraniosefalik belgilar(10 ta belgi)-42,9%;
2. Og'izdagi o'zgarishlar(9 ta belgi)-55,9%;
3. Quloq shaklidagi o'zgarishlar(7 ta belgi)-52,6%;
4. Teri ko'rinishining o'zgarishlari(12 ta belgi)-55,8%;
5. Orqa miya o'zgarishlari(8 ta belgi)-41,1%;
6. Artikulyar belgilar(5 ta belgi)-60,4%;
7. Qo'llarning shakl o'zgarishlari(8 ta belgi)-70,8%;
8. Oyoq shaklidagi o'zgarishlar(6 ta belgi)-63,6%.

Stigma disembriogenez buzulishlar bo'yicha:

1. Ko'zning morfo-fiziologik o'zgarishlari(9 ta belgi)-48%;
2. Yurak-qon tomir tizimidagi o'zgarishlar(3 ta belgi)-42,2%;
3. O'pkadagi o'zgarishlar(4 ta belgi)-61,2%;

4. Qorin bo'shlig'idagi o'zgarishlar(9 ta belgi)-59,8%;
5. Siydik chiqarish tizimidagi o'zgarishlar(5 ta belgi)-50,8%;
6. Asab tizimidagi o'zgarishlar(5 ta belgi)-39,7% ni bilish darajasini tashkil etdi.

Yuqoridagi natijalarga asoslanib quyidagi tavsiyalar berildi:

1. Ushbu mavzu bo'yicha seminarlarni tashkil etish;
2. Umumiy amaliyot shifokorlari uchun biriktiruvchi to'qima displaziyasi haqida ko'rsatmalar berish;
3. BTD ni aniqlashda bemorlar uchun yanada ishonchli tashxis, davolash va profilaktika chorasi bo'lib xizmat qiladigan ikkinchi so'rovnomani tashkil etish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullayeva D.T, Akhmedova G.Kh, Khudoykulov E.A, *Questionnaire for primary care physicians in Tashkent on connective tissue dysplasia*, **Journal NX- A Multidisciplinary Peer Reviewed Journal**, Yanvar-2023, 83-89 betlar, <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/K3F96>;
2. Abdullayeva D.T, Abdullayeva D.G', Abdullayeva S.A, Sayfiddin Hoji Q.Sh, *Assobennosti diagnostika displaziya soedinitelny tikani u detey* (Особенности диагностики дисплазии соединительной ткани у детей), *International Journal of Education, Social Science & Humanities*, Fevral-2023, 306-313 betlar, <https://doi.org/10.5281/zenodo.7631800>;